

1997ko 'AZKUE' SARIA

*José Ramón Bilbao,
BBK-ko ordezkaria*

SARI-BANAKETA EKITALDIA

BBK, Euskaltzaindiarekin batera, 10 eta 17 urte bitarteko neska eta mutilentzako R.M.ª Azkue literatur sariotarako deialdia egiten dator, 1991z geroztik, saritutakoa, euskaraz aurkezten den narratiba eta poesia izanik.

Bestalde, irakasleek eta etxekoek, gazteak euskaraz idaztera zirika ditzaten, hauen lanak aurkezten lagundu dutenek ere, jasotzen dute euren saritxoa.

Zazpi urte hauetan, eskualde euskaldun guztietako parte hartzaile kopuruak gorantz egin ahala, Azkue Saria, garrantzia hartuz joan da. Aurten 394 lan jaso dira.

Lan sarituak argitaratu egiten dira. Hau lehen deialditik egin izan da eta parte hartzaile guztiei igorri zaizkie lanok, euren ikastetxearen bitartez edota beraiei pertsonalki. Beste ikastetxe batzuetara ere zabaldu dira, ikastetxeotako ikasleak, hurrengo deialdian parte hartzera anima daitezten.

Gogoratu behar da hau ez dela Bilbao Bizkaia Kutxa Fundazioak Euskaltzaindiarekin batera egiten duen literatur sariketa bakarra. Hortxe daude helduen mailakoak ere. Zorionez, erakunde bion arteko lankidetzak frutu ederrak ematen ditu.

Urte hauetan zehar idazle bat baino gehiago nabarmendu da, sari bat baino gehiago jasotzean, baita haur mailatik gazte mailara igarotzean ere. Horrela, sari hauek idazle batzuk "ezagutarazi" egin dituzte, zeozelan esateko, zazpi urte hauetan zehar.

Poz handia ematen du Azkue Sariketa deialdi hauen helburua betetzen dela ikus-teak, eta euskarazko gazte-literatura, guztiok gura dugun errealitate bihurtuz doala egiaztatzeak.

* * *

R.M. AZKUE SARIAK 1997: INOIZ BAINO PARTAIDETZA ZABALAGOA

Euskaltzaindiak eta BBK-k haur eta gazteak euskarazko literaturara hurbiltzen laguntzeko antolatzen dituzten R.M. Azkue sarien zazpigarren edizioak aurreko edizioe-

tako marka guztiak apurtu ditu, 97.eko zazpigarren edizio horretara 404 lan bidali baitira.

Sariak bi mailatan deitzen dira, 10/13 urte bitartekoentzat eta 14/17 urte bitartekoentzat. Maila bakoitzean bi sail daude, narrazioa eta poesia, eta hiruna sari ematen da sail bakoitzean. Guztira, beraz, 12 sari banatzen dira lehiaketa honetan parte hartzen duten gaztetxo eta gazteen artean. Lanik gehienak ikastetxeen bidez helarazten dituzte idazle gazteek, nahiz eta baden banaka parte hartzen duenik ere. 50.000, 40.000 eta 30.000 pezetako diru-saria eskuratzen dute 1., 2. eta 3. sarien irabazleek, eta gazteak lan honetan lagundu dituzten irakasle edo helduek ere eskuratzen dute 10.000 pezetako saritxoa. Saritutako lan guztiak, bestalde, argitaratuak izan ohi dira. Gaur Bilbon ospatu den ekitaldian, azkeneko edizioko irabazleei sariak banatzeaz gain aurreko edizioan sarituak izan ziren lanak biltzen dituen liburua aurkeztu da.

Esan bezala, 404 lan jaso ziren 97.eko deialdian, 222 A mailan eta 182 B mailan. Gipuzkoatik iritsi dira lanik gehienak, eta ondoren Bizkaia, Nafarroa eta Araba datoz. Aurten ez da lanik iritsi Iparraldetik. Irabazleen zerrendak ere joera bera isladatzen du, hamabi sarituetatik zortzi gipuzkoarrak baitira, hiru bizkaitarrak eta bat nafarra.

Antolatzaileek berri ontzat hartu dute lehiaketa honetara aurkeztu diren lanen ugaltzea, eta azpimarratu ere egin dute hainbat ikastetxek izan duten partaidetza zabala. Beraien ustez, eskertzekoa da irakasle askoren eragina eta lana.

A MAILA

Irabazleak:

A MAILA (10-13 urte bitartekoak; guztira 222 lan aurkeztu dira).

Epaimahaia: Amagoia Lopez de Larruzea, Manuel Lopez Gaseni, Patxi Zubizarreta.

Narrazioa (180 ipuin):

1. saria: *Mendekua iritsi da*. Aiora Larrañaga Solabarrieta, Orioko Herri Ikastolako. Laguntzailea: Jon Manterola.

2. saria: *Oinordea*. Eneko Malaxetxebarria Elizegi, Bilboko Gabriel Aresti Batxilergo Institutuko. Laguntzailea: Isabel Gorriño.

3. saria: *Arrantzalea izan nahi dut*. Leire Aranbarri Martinez, Azpeitiko Karmelo Etxegarai Ikastolako. Laguntzailea: Mikel Sarasua.

Poesia (42 poema):

1. saria: *Nire maitasunaren ardatza*. Agurne Oronoz Lasaga, Leitzako Amazabal Batxilergo Institutuko. Laguntzailea: Sandra Oyarzun.

2. saria: *Zure eskuen artean*. Elaia Torres Bizkarra, Iurretako Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako Juan Orobiogoitia Ikastetxeko. Laguntzailea: Gaizka Zabarte.

3. saria: *Ahuntza eta zazpi antxumeak*. Irati Goikoetxea Asurabarrena, Beasaingoa. Laguntzailea: Joxe Goikoetxea (aita).

Oharra: 1. saria narrazioan 1995.ean; 1. eta 2. sariak narrazioan 1996. urtean irabazi zituen Irati Goikoetxeak.

* * *

B MAILA

Irabazleak:

B MAILA (14-17 urte bitartekoak; guztira 172 lan aurkeztu dira).

Epaimahaia: Xabier Altzibar, Joan Otaegi, Joseba Butrón.

Narrazioa (71 ipuin):

1. saria: *Bi bekainen erdi-erdian*. Martin Arregi Silling, Donostiako La Salle Ikastetxekoa. Laguntzailea: Patxi Ezkiaga.

2. saria: *Beste lekutan ere*. Unai Villena Camarero, Elgoibarko Bernardo Ezenarro Batxilergo Institutukoa. Laguntzailea: Andres Alberdi.

3. saria: *Izarrak amets*. Aitziber Agirre Ojanguren, Zornotzako Andra Mari Ikastolako. Laguntzailea: Itziar Ayarza.

II. KONTAKETA “B” MAILAKO

1. saria: NB 14. *Bi bekainen erdi erdian*.

Errusiako basoetan dabilen soldatu ehiztariaren istorioa da, linealki emana. Istorioa amaiera tristekoa da. Tentsioari oso ondo eusten dio. Kontatzen dakien baten eskutik etorri da ipuin hau. Deskripzioak egokiro eginak daude. Kontalariak basurdearekin du borroka lehenengo eta gero bere buruarekin. Espresio biziz kontatzen du. Hizkuntzaren erabilera benetan dotorea da, egokia.

2. saria: NB 28. *Beste lekutan ere*.

Atzera begiradaz baliaturik eraikitako Istorioa. Paristik Bilborako hegazkina hartzera doanekoan kokaturik, baina harako bidea eta hango egotaldia nolakoak izan diren kontatzen dituelarik. Irudimen eta kontaketa dohainez hornitua da kontalaria. Badaki interesgarritasunari eusten. Badaki abentura irudimenez eraikitzen. Hizkuntzaren tre-beziaz erabilia da.

Hirugarren saria: NB 03. *Izarrak amets*.

Istorio enmarkatua da, nahiz eta markoaren hedadura urria izan. Aitona kontalariak bilobei kontatua. Baina, hor, beste aitona bati uzten dio hitza; hain zuzen, izar ikusle

den aitona baten ahotan uzten du hitza. Eta honek bere biloba neskatxa bati kontaktzen dio istorioa. Sujerikorra. Irudimenez hornitua. Istorioaren fikzionalizazioa interesgarria.

* * *

Orokorki honako ohar hauek egin litezke narrazio sailaren aurrean:

— Berriro ere aipatzekoa da lanen ugaritasuna, aurreko urtekoekin gonbaratuz. Baita, orokorki begiraturaz, beroiek eskaintzen duten maila ere. Olerkiei buruz, hainbat gehiago landu beharko liratekeela aurkeztu baino lehen esan badugu ere, narrazioetan ez da hain nabarmena aldea.

— Zenbait hizkuntzaren erabileran onak dira benetan. Hala lehen bi sarituak, eta beste zenbait ere bai, nahiz eta sarituak izan ez diren.

— Kontatzen den istorioaren fikzionalizazioa eta kontaktaren egituraren lantzea azpimarratzekoak dira hainbat kasutan.

— Genero desberdinen presentzia ere kontuan hartzekoa da: aitita-amamen eskutik datozen kontaketa molde tradizio unibertsalaren araberrakoak; atzerriko istorioetan oinarria dutenak; herri kontaketa molde eta ahozketasunean apioa dutenak; fikzioaren bidez giza eskarmentuaren berri eman nahi dutenak; literaturari iruzur egin gabeko konpromisoa dakartenak; kontaketa enmarkatuak; kontaketa linealak; ironia fin batez gauzatutako kontaketak, etab.

* * *

Poesia (101 poema):

1. saria: *Aitonaren enkargua*. Amaia Osa Horcajo, Donostiako La Salle Ikastetxekoa. Laguntzailea: Patxi Ezkiaga.

2. saria: *Usapala*. Egoitz Tolosa Eizagirre, Donostiako La Salle Ikastetxekoa. Laguntzailea: Patxi Ezkiaga.

3. saria: *Noraezaren norantza*. Ekaitz Goikoetxea Asurabarrena, Beasaingoa. Laguntzailea: Joxe Goikoetxea (aita).

Oharra: 'A' mailako hiru sari irabazi zituen Ekaitz Goikoetxeak 1993. urtean.

I. OLERKIA "B" MAILAKOA

1. saria: OB 49. *Aitonaren enkargua*.

Aitonak bilobari kontatzen dion istorioa bezala gauzatua da poema hau. Itxuraz tradizionala badirudi ere, originala da. Bertso askean emana. Paraestrofatan gorpuztua. Istorio bat kontatuko balitz bezala, irudimen munduak eraikiz eta bizitzari, munduari, argigune berrien leihoak zabaltzen zaizkio poeman. Sujerikorra da. Bilobari zuzentzen zaion hiperbolea. Mundu hipotetiko baten planteiamendua, bilobak aitona enkarguz

harako hartzen duen eginkizuna eta aitonaren eskaria. Aipatzekoa da poemaren egituratze erritmikoa.

2. saria: OB 53. *Usapala*.

Poetak sinboloz jantzi du poema. Usapala bakearen sinbolo. Atsegin izan zaio poema hiru urratsetan banatzea: Usapala iparra, sinboloa, ametsa; batasuna galdu ez baina barne loturaz josten du. Iruditeria, iradokizun eta maitasun munduko sinboloz betea dator poema, zati bakoitzak badakar bere irudimen ikuskera ezberdina eta progresiozko gauzatzea. Hau ere bertso askean emana da aurtengo gehienak bezala.

3. saria: OB 67. *Noraezaren norantza*.

Maite hipotetikoarenganako bide irudimenezkoa. Jolas poesia. Joko espazialean eraikia. Simetrikoa. Distantzia eta ibiliaren kontraposizioan eraikia; maitarengandik aldentzea metrotan eta harenganako hurbiltzea pausotan markatzen duen poema. Ironia eta batasun polikromoan eraikitako poesia. Hau ere bertso askea.

* * *

Aurtengo olerki lanen ezaugarri batzuk aipatu nahi izanez gero honako hauek azpimarra litezke:

— Lan kopuru ugaria lehenengo eta behin, aurreko urteetan baino ugariagoa. Hori interesgarria da. Uste baitugu parte hartzen duten baino askoz gehiagok lan egin dezaketela sorkuntza bidetan. Uste dugu, bestalde, euskal literaturaren etorkizunerako ongarri izango litzatekeela.

— Bertso askearen arabera landutako poemak. Aurten ia erabat. Bildu den kopuruaren barruan gainera, poesia mailarik honduena bertso askean etorri da gonbaraziorik gabe. Aurreko urteetan neurtuan ere etorri ohi ziren maila politekoak.

— Poema genero ezberdinak lehen baino indartsuago ageri dira: mitologia klasiakoan oinarritutakoak (poesia landuak), euskal mitologiaren arabekoak, olerki konprometitu (egungo arazo unibertsal nahiz Euskal Herrikoak gaitzat dituztenak, bakea esaterako), maitasunaren girokoak (adinari hain bihotzeko zaizkionak), jolas poesia (hain askatzailea dena), etabar.

— Beharbada, zenbait laguntzailek ez luke leihaketara horren erraz hainbat lan bidali behar. Gehiago landu bitartean klase edo ikastetxe barruko eginkizuna izan beharko luke.

“R. M.ª AZKUE” LITERATURA-SARIAK

Bilbo, 1999-III-92

*Jose Ramon Bilbao,
Bilbao Bizkaia Kutzako ordezkaria*

Lagun agurgarriok, egun on:

Dakizueenez, gaurko honetan, euskal literaturaren ganeko barri onak emoten gatoz, egintza apal honetan. Hasteko, igazko “Azkue” sariketako sarien banaketea egingo dogu, narrazio eta olerki sailetan, ume eta gazteen arloan. Horren ostean, 1997an irabazle izan ziran lanak batuz, argitaratu dogun liburua aurkeztuko dogu.

Sari honeek antolatzen diran bederatzigarren edizioa da honakoa. Halan da guztiz bere, BBK-k, euskereari eta euskal literaturari eskainitako laguntzak tradizio zaharragoa dauka.

Hor daukaguz, esate baterako, urtero-urtero antolatzen diran beste sari garrantzitsu batzuk. “Txomin Agirre” Saria elaberri arloan, “Toribio Altzaga” Saria antzerki arloan, “Felipe Arrese Beitia” Saria olerkian eta “Mikel Zarate” Saria saioan. Sari honeetarako aurtengo deialdia, gitxi barru egingo dogu, BBK-k eta Euskaltzaindiak batera, lankidetzan, estu bezain luze baten barruan.

Gaur banatuko doguzan sariei jagokenez, azpimarratu beharrekoa da, aurkeztu diren lanak, ia 500 izan dirala eta kalitate handikoak ganera. Epaimahaikoek ez dabe egin-kizun erraza izan irabazleak bereizteko, eta horrek atseginez betetzen gaitu, sariketaren antolatzaile zein babesleok.

Hain idazle gazteengan honelako kalitatea topateak, pozez betetzen gaitu, sariaren beraren eta gure literatura idatziaren etorkizunerako bermea diralako.

Ezin dira egintza honetan, laguntzaileak aitatu barik itzi. Eurak dira, egile gazteak parte hartzera bultzatu eta, euren iradokizun eta zuzenketakaz, literaturarenganako gustua sortzen eta mamitzen laguntzen dabenak. Eskerrik asko eta zorionak eurei bere.

Zeulon lanak bialduz parte hartu duzuenoi bere, eskerrik asko, BBKren izenean. Sariketa honetara zein beste batzutara aurkezten segitu daizuela, zuentzat ona izateaz gain, euskararentzat bere ezin hobea dalako. Irabazi dozuenoi eta ez dozuenoi, eskerrik asko danori, eta animo, zeulon zaletasunaren bitartez, ea etorkizuneko sortzaileak bihurtzen zarien.

Eta liburuari jagokonez, ezin oraindino gauza handirik esan. Hortxe dozue. Bertan, Juan Luis Goikoetxea irakasleak, gustu handiz jaso dauz aurreko edizinoko irabazleen lanak, xehetasunez eta maitasunez. Ea hurrengo urtean bere bardin egiten deuskun aur-

tengo irabazleen lanakaz. Eskerrik asko eta zorionak berari bere. Guri ahalik eta he-
dapan handiena emotea baino ez jaku geratzen, liburuak merezi dau eta.

Beste barik, Euskaltzaindiagaz, euskal literatura sustatzeko lankidetzan jarduteak,
BBK atseginez betetzen dauela adierazo gura dot. Gure ustean, holan, egunez egun, gure
hizkuntza, gure kultura eta gure Herria eratuz gozalako.

Eskerrik asko.

“R. M.ª AZKUE” SARIAK, 1998

Bilbo, 1999-III-12

1998ko Resurrección Maria Azkue sariak partaidetza markak hautsi dituzte berriro

Euskaltzaindiak eta BBKk antolatzen duten literatura sariketaren 8. ediziora ia 500 lan aurkeztu dituzte

Gaur, ostirala, hilak 12, Euskaltzaindiaren egoitzan 1998ko Resurrección Maria Azkue sariak banatu dira. Akademiak eta BBKk gazteen artean literatura sorkuntza bultzatzeko antolatzen duten txapelketaren zortzigarren edizioak aurreko partaidetza markak hautsi ditu berriro ere, guztira 491 lan bidali baitira. Hain zuzen ere, 242 lanek parte hartu dute 10-13 urte bitartekoentzako A mailan eta 249k 14-17 urte bitarteko gaztetxoentzako B mailan. Generoari dagokionez —maila bakoitza olerkian eta narrazioan banatuta dago—, 374 narrazio egon dira eta olerki gutxiago, 117.

Idazle gazteek ikastetxeen bidez bidali dituzte lanik gehienak. 1998.eko edizioan 50 herri ikastetxe, eskola pribatu, ikastola eta institutuk parte hartu dute. Azpimarragarria da Gernikako Seber Altube ikastolaren partaidetza, bertako ikasleek A eta B mailetak 163 narrazio bidali baitituzte, baita Azpeitiko Karmelo Etxegarai ikastola eta Pasai Lezo lizeoarenak ere, bi ikastetxe hauek lau kategorietan parte izan duten bakarrak baitira. Nahiz eta idazle nafar eta arabar bakan batzuk eta lapurtar bat ere egon, Bizkaikoak eta Gipuzkoakoak dira egile gehienak eta bi lurralde horietakoak dira saritu gehienak ere (bi bizkaitar, arabar bat eta zortzi gipuzkoar, horietariko batek bi sari eskuratu dituelarik). Bi mailetako narrazioan zein poesian lehenengo, bigarren eta hirugarren sailkatuek 50.000, 40.000 eta 30.000 pezetako diru-saria eskuratu dute. Bestalde, gazteak lana taxutzen lagundu dituzten irakasle edo senitartekoari 10.000 pezetako saritxo eman diote. Aipatzekoa da aurten irakasle bat lau sarituren laguntzailea izatea eta beste irabazle batek, aldiz, inolako laguntzailerik ez izatea.

Saritutako lanak aurten argitaratuko den liburu batean bilduko dira. Gaurko ekitaldian ere 1997ko edizioan saritutako eta aipatutako idazlanak biltzen dituen liburua ere aurkeztu da.